

LADINO GRAN PUBLICH PER LA PRUMA SENTEDA DE CONSEI COMUN

Prejentà l prum esecutif de comun de Sen Jàn

Prejentà la jonta de Sen Jàn che rejerà l comun per i proscimes doi egn, fin a canche sarà endò la litazions a la pèr coi etres comuns. Gran publich per la pruma senteda de consei comun, che la é vegnuda averta dal conseier più de età, Leopoldo Rizzi. Te sia paroels dantfora é stat la audanzas che la fujon anter Vich e Poza sie da ejempie coche prum varech per na comunanza soula te Fascia, e à fat i augures de bon lurier al ambolt e a sia jonta. A l'ambolt Giulio Florian ge é vegnù dat la fascia, e à ence recordà che doi egn no é nia tropes per gran scomenzadives al ben del comun nef, ma che l se meterà subito al lurier. Per Vich e Poza vegnirà portà a compiment lurieres jà metui a l'incant, per la streda 48 de la Dolomites,

adum ai marciapé a Pera e te strèda Piaz. Amò vegnirà tramudà la strèda dei bagnes, la sostituzion de la lumes publiches e amò i lurieres per l portoi Alloch de Poza, l Ski Stadium, lurieres che i cognessa fenir via per l'uton, tant da permeter la competizioni europeanes de ski alpin per de december. A Vich te cesa de comun troarà albergh la Cesa de la Mont, con delaite ence la preziosa colezion de mineraì de Tone Rizzi de Poldin, che dant era te la frazion de Sen Jan. La sala de consei de Vich sarà na sala per più funzioms, e i studafech troarà na larga maora. Te la senteda che ven, a envier via i lurieres, sarà l president del consei de comun, te la persona de Cesare Bernard, jà stat ence president de Comun General dal 2010 al 2015.

Napuntament, chel de n lunes passà, che se pel l conscidrer storich per la naa de l comun nef, frut de la fujon de Vich e Poza. La jonta de comun é vegnuda prejentèda da l'ambolt Florian e la ten ite 4 assessores, a raprejenter ence vigniun di pajjes che l'era dant: l vize ambolt sarà Germano Pedrotti, jà diretor de la scola de ski de Vich. Pedrotti arà ence la competenzes del turism. Dapodò l'é Giorgio Dorich, che se cruziarà dei raporc coi enc locai, artejanat e industria, sport e volontariat. Simone Zulian arà deleghes a la cultura, scola e politiches di joegn. Claudia Zanet l'arà l'enceria per l soziel. Dapodò lé trei persones chiamedes a didèr, nia con l'enceria de asesores ma de esperc': se trata de Lucia Dellagiacomà, ai raporc coi servijes sozio-

asistenzièi, Antonella Winterle per i raporc col volontariat e Erwin Obletter per l patrimoniè e per i raporc coi sentadins. L rest de la competenzes les restarà te la mans de l'ambolt.

m.d.

CIMBRO

In lest djar hèrta mearar turiste aft ùnsarne pèrng

di Luca Zotti

Approvato il bilancio 2017 di Apt Alpe Cimbra. Molto incoraggianti i dati su arrivi e presenze aumentati rispettivamente del +8,13% e +14,11% rispetto all'anno precedente.

'Ziz zait zo schuaga hintarbart un zo roata au di stadjon bo da iz apena pasàrt vor di Apt Alpe Cimbra vo dar Hoachene. In dise tang di assemblea von soci hatt äginump in biläntschio 2017, pittnàndar ànka pinn drai burgarmaistar von kamòundar vo Folgrait, Lavrou un Lusérn. In da soi relatziong dar djung aministrator Michael Rech hatt aukontàrt di date vo a guata stadjong: da sèll von lest bintar. Di laüt bo da soin zuargirift soin gikressar von 14,11% un di presentze von 8,13% mearar baz di lestessege zait von djar vorànahì. Aft di zbölf mànat di presentze soin gest 635 tausankh, bo da hãm gitrahk gèlt vo mearar baz 12 mildjü vo Euro. In tortimitt dar Apt saítma nà z'arbata earst vo alln zo süacha zo ledrena abe di spesa vor di arbatar: in djar 2017 hattma gizert 430 tausankh Euro, 'z djar vorànahì 437 tausankh Euro in in 2012 514 tausankh Euro. Est di arbatar soin in gântz nèt mearar baz zene: zboa zaltze di Provintz vo Tria, 3 hãm an kontràtt indeterminato un 5 an kontràtt vo khutza zait. Zo riva aft 10

mochtma zeln ànka aministrator un diretór. 'Z gèlt bo da khinnt inn rift daz meararste vo dar Provintz vo Tria, pitt quase an mildjü vo Euro. Mearar baz 400 tausankh Euro rift anvetze von soci. "Soinda khennt gilekh pittnàndar guate idee, un i pinn stolz vo daz sèll vo da iz khennt gimacht vor di economia vo dar Hoachebene – hatta khött dar Walter Forrer, burgarmaistar vo Folgrait – bar hãm givorst dar Apt zo nemma in di hent allz daz sèll bo da geat à in

trasporte, bar mochanaz leng in sinnt zo pensàra sovl azpar beratn an auntzegar lànt". "Di kamòundar soinse gilekh dakordo zoa zo zèra 'z gèlt drau aft 'nan prodjekt bo da schauget vür vo almeno drai djar partirante vo haüt" – izta gânt vür dar burgarmaistar vo Lavrou, Isacco Corradi – "asò mabar khön zo saiba sichar zo tüana daz djüst". Luca Nicolussi Paolaz, bürgarmaistar von khlümmarste kamou vo dar Hoachene, hatt gimacht an lãngen

diskórso bo da hatt gisiürt zo lega pintàndar di idèe vo alln. "Bar mochan vorstian girècht ber bar soin un bo bar bölln gian. 'Ziz bar ke bar soin nèt gilaich, ma soinante asò soibar gisichar raichar – hatar khött – schaugante boll au nèt zo zèra 'z gèlt in groaz gispila bo da dopo soin nèt guat zo halta au, az bi alle di sölde bo bar djukhan vort zo pompàra 'z bazaar vor di piste". "Vürznen asò – hatta girift dar Davide Giaccon von Toalkamou – umbormm daz sèll bo da iz khennt gimacht in di lestin

An guatan summar un an guatn bintar in 2017

djar hattaz gimacht gian vür girecht. Dar Toalkamou, in soin biläntschio, hatt no gèlt zo lega in prodjekte bo da gian à in turismo, soinante disa toal vo dar economia a groaza snitt vor ploaz firme vo dar Hoachebene".

A BICHTEGA TRÖCHT, GALEP VA DE INGER GAMOA'SCHÖFT ONT VAN GÖNZE STORISCHE TIROL

Undonk van Haile Hèrz Jesus

Anche quest'anno, com'è tradizione, si è svolta a Fierozzo la processione in occasione della festa liturgica del Sacro Cuore di Gesù. Molti i fedeli che hanno partecipato alla solenne cerimonia, molto sentita non solo dalla nostra comunità, ma dall'intero Tirolo storico, per ragioni che affondano le loro radici nel periodo delle invasioni napoleoniche. Fu allora infatti che il Tirolo fu affidato per tramite delle autorità religiose al Sacro Cuore di Gesù. È così che nei paesi del Trentino, dell'Alto Adige e del Tirolo austriaco si sono svolte celebrazioni al Sacro Cuore, che riaffermano da più di duecento anni i valori religiosi ed identitari del popolo tirolese. Alle solenni processioni si sono aggiunti, in alcune località, i caratteristici fuochi sulle montagne, gestiti dalle associazioni locali.

An sunta voll va lait vern undonk as hõt se gahòltn en Vlarotz, en to van Haile Hèrz Jesus. Der vaierta, as ist oa'n van ingern mear gaheart tröchtn, ist u'gaheift pet de mess. En de mitt va de kirch ist kemmen galeik de statua van Haile Hèrz Jesus, ont der pföff Daniele Laghi hõt kein schea'na beirter as de doi tröcht. Dòra ist u'gaheift der undonk. S sai' mear as zeichen jor as der undonk kimp bider gamòcht. Vriarer de statua ist verderpt gaben, ont de undonk sai' kemmen augahòltn ver an ettlena jarder. Dòra de statua ist kemmen vernaiert ont der undonk ist bider u'gaheift. En sunta, de statua ist kemmen trong va viar jungen, u'galeik pet de ausòndern gabanter van Tirol. aOnt der storische Tirol ist prope der plòtz bou as der doi vaierta ist mear gaheart. S Haile Hèrz Jesus ist an vaierta va de gònze Kirch en de gònze bèlt, ober ver de ingern platz ist ausònder: bavai? Òlls ist u'gaheift en jor 1796. Napoleone pet de sai' na schaldòtn ist kemmen en Tirol (ont en de gònze Europa): er hõt tsbunnen as de gònze bèlt hatt se gamiast bëcksln, ont de vourder bèlt, pet

de sai' identitet ont kultur, ist an problem gaben. En de platz van storische Tirol dös hõt gabèllt song toatn, tröchtn ont vaiertecher verschbunt, pföffen ogabèckslt. En sèll jor, der Tirol ist kemmen affidart en Haile Hèrz Jesus. En jor 1809, der Andreas Hofer hõt vernaiert gahòp der voto. Van sèlln zaitn ist aukemmen a tröcht en gònze Tirol: za vaiern s Haile Hèrz Jesus, za wrong hilf en Jesus ver de sai' huamat.

De jarder sai' envire gòngen, finz haitzegento. Asou en sunta ist kemmen gamòcht an undonk en vil derver (va Riva finz ouber Innsbruck), ont de bandiere van Tirol ont va de Stött va Vaticano sai' kemmen gaheift. De Schützen hom toalganommen pet vrait, glaim en de òndern: de doi tröcht ist gaheart van an schouber lait, van òlla de schòrtn. Der doi vaierta ist runt gaheart, en Osterrach, en Alto Adige ont en Trentino aa. As de pèrng van doin platz, sai' kemmen u'kentn vil vaier, abia as de tröcht bill, petn vurm va hèrz, va horjoch oder va kraiz. Ka Cros de Mala ist kemmen u'kentn a vaier petn vurm va kraiz. Va bos kimp aus s Haile Hèrz Jesus? En jor 1673, Jesus sèlber hõt se gamòcht sechen en de haile Margherita Maria Alacoque. An bunder, oa'n van vil bundern va de gschicht va de Kirch. De apparizioni sai' envire gòngen ver 17 jor, finz en toat van haile baib. En de doin trèffen, Jesus hõt zoakt en haile Margherita Maria s sai' Haile Hèrz. Er hõt se gamòcht kennen abia an Gott glaim en de lait, as hõt gearn òlla de lait as suachen im. Er hõt en kein vil sòchen, ont er hõt gamòcht zbelva verhoasn ver òlla de kristlechn. Van sèlln zaitn ist aukemmen de haile tröcht za parichtn se en de earstn nai' na vraithecher van mu'net, no en de beirter va Jesus en de haile Margherita Maria. En jor 1856 der popst Pio IX hõt ausgarotn der vaierta en de gònze Kirch.

Nicola Oberosler

De statua van Haile Hèrz Jesus